

מסורת הש"ס

(א) שנת קל"ג (ב) ספ"א שיתוף(ג) א' [ספסדרין (ט.קט.) (ד) לקמן ק: (ה) ספ"א חוט ספק, (ו) קידושין עד., (ז)שם עה,] (ח) זילאלגור, (ט) זיל קודם ד"ה ויטן (ע) מותרין,] (פ) [וע"ע מוס' ב"ק ז: סד"ה ומכמים ומוס' ב"מ עב, ד"ה קונסין ותוס' ב"ב זד: ד"ה וזכ"א ומוס' בסורות כח, ד"ה ר"מ ומוס' נזכוס קד, ד"ה אמר ר"ע,]

הגהות הב"ח

(א) גב' ר' אליעזר בן יעקב אומר: חט ספק ממזר אלא ודאי: (ב) רש"י ד"ה ר' אליעזר בן יעקב אומר אין ממזר: (ג) ה"ה ויטן וכו' אי אמרת בשלמא ספק:

‏

תוס' חד מקמאי

דפיקה ומת ד"ה (מותר) [נפל] הוא, עמד וקדשה בתוך ג' חדשים וברח פליגי רב אחא ורפרם חד אמר משמתיך ליה עד שירציאה בגט (ורשומאל) [וחד אמר] ערקורי מסתייה דגלי דעתה שאין דעתו לכנסה עד אחר שלשה חדשים והלכתא ערקורי מסתייה אבל לא ברח יוציא בגט אפי' קדשה ביום השלמת שלשה חדשים דק"ל צריכה להמתין ג' חדשים חוץ מיום שמת בו וחוץ מיום שנתאריסה בו, הרב אלפס כתב לאלמנת חבירו ולגרושת חבירו בתוך ג' חדשים משמע דהא אם קדש אלמנת אחיו (א) לא איבעיא ג' חדשים אלא אמר ערקורי מסתייה והוראב"ד כתב דה"ה אם קדש אשת אחיו דהא לא פסקא דמתני' אתמחא הא שמתא:

(א) נראה דז"ל בתוך ג' חדשים לא אמרין דערוקיה מסתייה דהא אפסוק דמתניתין אומר הא שמעתתא.

באורפא אומר רבא **הי**, כדקאמרת: **לנפרא** **הדר** **ניה**, ושמעמי

מפיו שאינה חוללת: **הנא מאי**, לר' יהושע צריה דרב אידי קצעי לה: **מי עזור רבנן סקננא לנפא**, דלע"ג דלישראל צעינן יוציא

בגט עד שיגיע זמנו ההם הוא דלכשיגיע זמנו מצי לאהדורה אצל

הכא דחי מגרש לה לא מצי מהדר לה

תסגי בהפרשה בעלמא: **ענדינן כרננן**, וסמכינן אולד: **קדשה בטון שלשה**, שום אלמנה או גרושה:

עירוקיה מסתייה, לא בעי למיכפיייה דלכתוב גט דגלי דעתיה דלא בעי לכנוס עד זמנו: **ורוצ נשים נטי ילדן**, ולייתי מטאת דודאי צר קמנא הוא ואשת אח בת צנים בעל: וזו **הואיל ולא הוכר עוצרה לשלוש ימיה**, דחי הוכר לא הוה מספקא לן: **לשלוש ימיה**, דכתיב ויהי כמשלש חדשים (בראשית לח): **איתרע לה רוצא**, דלא תשדייה בתר רוצ נשים אלא ספק בתר מיעוט ספק בתר רוצ: **ראשון**, דספק הוה ראוי להיות כהן גדול ממה נפשך: **והשני**, אם קיימה עד שילדה לו בן ודאי ממזר מספק שמה ראשון בן המת הוה וקאי עליה צכרת ואשתכח האי שני ולד חייבי כריתות וממזר: **מאי קאמר**, ר"א בן יעקב היכי מצי לאפקוי מספק ממזר: **אמר אביי כו' ספק ממזר הוי ואסור בממזר**, ובכשרה: **ר"א (ו) אומר אין ממזר מספק אלא כודאי ממזר הוי ומותר בממזר**, דקסבר ספיין בודאן מותר: **ושני ממזר ודאי הוי מספק**, כלומר מתוך ספק זה נעשה כודאי ממזר ומותר בממזר: **וקמיפלגי**,

אביי ורבא דמר מוקי רבי אליעזר בן יעקב להיתירא ומר מוקי ליה לאיסורא פליגי בדרכי יו אליעזר: **ודאן בספיין אסור**, שמה הספק כשר הוא וגמלא צא ממזר בקהל וכן ספק ממזר בספק ממזרת דשמה זה פסול וזה כשר: **שמוקי**, שקורא אביי ואמו משתקמו: **אסופי**, שאכספ מן השוק, ובכולהו איכא למיחש שמה מפסול נתעברה: **כופי**, אין מקפיד על קידושי כסף ושטר דלית ליה גזירה שוה דקיימה קיימה וכי מקדש חד מנסבא לאידך לפיכך כולן ספק ממזרים הם שמה נתקדשה אמו לאחר: **כי אמריהם**, רב יהודה מסיים למילתיה ואיזיל כי אמריהם להא שמעתא דרב אמר הלכה כר"א קמיה דשמואל אמר לי כו': **וכולן מותרין לנא זה צוה**, אי אמרת (ו) ספיין בודאן מותר וכ"ש ספיין בספיין היינו דמשכחת ליה כולן מותרין זה צוה, כהניס לויס וישראלים מותרין זה צוה, לוי וישראלאי חללי גירי וחרורי עדנים משוחררים מותרים זה צוה, גירי וחרורי ממזרי וגמיני שמוקי ואסופי מותרים זה צוה דקהל גרים לא איקרי קהל לפיכך ממזרים מותרים צהן, וכמדר הוה שנויים בקידושין (דף טז.): **ואם אמרם הלכה כר"א**, שאין ממזר מותר בשמוקי ולא שמוקי בשמוקי ולא שמוקי באסופי (א"כ לא משכחת לה

כולהו מעורבים): ^{(ט) נציגי}, בעגוים שנתגיירו בימי יהושע בערמה ויש צהן דעצדות דכתיב (יהושע ט) ויתנם יהושע חוטבי עטים ושואבי מים לעדה: הלכתא דגם אליבא דרבנן אמר רבא מילתיה דהתם להכי פריך דלרבנן נמי שמוקי שמוקית לא ישא:

החולץ ליבמתו פרק רביעי יבמות

לז.

מי עביר רבנן תקנתא או לא, צעיא זו אליבא דרבנן ולא אליבא דר' מאיר ומכאן מדקדק צה"ג ובשאלתות דהא דאמר צפ' לע"פ (כתובות דף ס: ושם) דהלכה כר"מ בגורומיו היינו דוקא בגורומיו ולא בקנסומיו": **א"י** כ"ה היו"רת בוי', כה"ג דייק צרפ"צ דכתובות (דף טז:): **גבי כל הנישאת צמולה יש לה קול כו'** וצפ' המפלת (גדה דף כט), **גבי כל היולדות מטנפות אצל צפרק ואלו טריפות** (חולין דף ג:) **גבי כל הדורס אין צפרנו נשמטת לא דייק לע"ג דכל לאו דוקא: **ר"וב** היו"רת לא"י בוי'**, וא"ת מה מועיל המתנת ג' חדשים משום הצמנה אכתי יכול לצא לידי ספק אם תנשא מיד ותלד לו' חדשים ויוס אחד או אפילו ג' ימים דיש להסתפק אם הוא צנו של ראשון ולא נקלט הורע עד יוס ג' או הוא צנו של שני דיולדת לשצעה יולדת למקוטעים וזהו תימה לומר שמהא האשה צריכה להמתין ג' חדשים וג' ימים דלקמן שמשמע דג' חדשים דוקא דאמר חוץ מיום שמת צו ויוס שנתארכה צו ואין לומר כיון דהמתניה ג' חדשים שריא לנשא ולא חיישינן שמה תלד משני לסוף ששה חדשים וב' ימים או ג' דסמכינן ארוצא דלנטי ילדן וא"כ דסמכינן ארוצא דלנטי ילדן א"כ אפילו תוך ג' חדשים תנשא דסמכינן ארוצא ואין צריך להמתין אלא חדש אחד ושוב אין ספק דאם תלד לסוף ט' ממיאת ראשון אין להסתפק שמה הוא מו' לאחרון דאולינן בתר רוצ נשים דלנטי ילדן אלא ע"כ כל מקום שיכול לצא לידי ספק החמירו חכמים וי"ל דכ"כ לא היה משתאה הכרת העובר של ראשון עד שלש ימיה מן השני: **ןון הוא"י לא הובר**, הימה דאמאי לא מוקמינן לה צחוקת היתר ליבס ולא יתחייצ צאשס תלוי ויהא נמי ולד שני כשר דסמוך מיעוץ יולדת לשצעה אחזקה ואיתרע ליה רוצא ונסמוך ארוצא דעוצרה ניכר לשלש ימיה דלעיל צפ' ד' אחין (דף ז:) תשגינן לה חזקה גבי ספק קידושין ולקמן צפ' צתרא (דף ק"ט, ושם) אפילו הימה צרתה מעוצרת חשגינן לה צחוקת וקוקה וכ"ת דאיכא רוצא אחרינא דרוצ נשים מתעצרות ויולדות לפיכך יש להחזיקה כמעוצרת מן הראשון דאין סבדא כלל לומר צגשים ששהו עס צעליהן כמה שנים ולא עיצרו ומתו צעליהם דרוצ מעוצרות ולקמן (דף ק"ט), הוא דאמר לה גבי האשה שהלך בעלה וצרתה למדינת היס: **ר"אשון ראוי להיות כה"ג**, והא דאמר צפ"ק דכתובות (דף יג: ושם) **גבי עשר כהנים שפירש אחד מהן ובעל הולד שמוקי שמשתיין אותו מדין כהונה דבעינן זרעו מיוחס** אחריו לקמן צפ' נושאין (דף ק:): פריך לה ומשני זרעו מיוחס אחריו דרבנן וכי גזור רבנן צונות צנישואין לא גזור: **סבר לה ברב דאמר הא"בא בר' א"עזר**, והא דפריך

באורתא אמר רבא הכי ובצפרא הדר ביה א"ל ^(ט) שריתו יהא רעוא דתשתרו אף תרבא הכא גבי מעוברת חבירו ומינקת חבירו הנשואה לכהן מאי מי עבוד רבנן תקנתא לכהן או לא אמר ליה אהכי השתא בשלמא התם כיון דאיבא רבנן דפליגי עליה דרשב"ג דאמרי לע"ג דלא שהא ולד מעליא הוי גבי אשת כהן כיון דלא אפשר עבדינן כרבנן אבל הכא כמאן נעביד אי כר' מאיר הא אמר יוציא ולא יחזיר עולמית ואי כרבנן האמרי בגט איתמר קדשה בתוך שלשה וברה פליגי בה רב אחא ורפרם חד אמר משמתינן ליה וחד אמר עירוקיה מסתייה הוה עובדא ואמר להו רפרם יעירוקיה מסתייה: ספק בן תשע וכו': אמר ליה רבא לרב נחמן לימא הלך אחר רוב נשים ורוב נשים לתשעה ילדן אמר ליה נשי דידן לשבעה ילדן א"ל נשי דידכו הוו רובא דעלמא א"ל הכי קאמינא רוב נשים ילדן לתשעה ומיעוט לשבעה וכל היולדת לתשעה ^(ט)עוברה ניכר לשליש ימיה וזו הואיל ולא הוכר עוברה לשליש ימיה איתרע ליה רובא אי כל היולדת לתשעה עוברה ניכר לשליש ימיה הא מדלא הוכר לשליש ימיה עוברה ודאי בר שבעה לבתראה הוא אלא אימא רוב היולדת לתשעה עוברה ניכר לשליש ימיה והאי מדלא הוכר לשליש ימיה איתרע ליה רובא ת"ר ^(ז)ראשון ראוי להיות כהן גדול ושני ממזר מספק רבי אליעזר בן יעקב אומר ^(ט) אין ממזר מספק מאי קאמר אמר אביי הכי קאמר ראשון ראוי להיות כהן גדול ושני ואסור בממזרת ר' אליעזר ^(ב) אומר אינו ספק ממזר אלא ודאי ממזר ומותר בממזרת רבא אמר י הכי קאמר ראשון ראוי להיות כהן גדול ושני ממזר ודאי מספק ומותר בממזרת ורבי אליעזר בן יעקב אומר אין ודאי ממזר מספק אלא ספק ממזר ואסור בממזרת וקמיפלגי בדרכי אלעזר דתנן ^(י) רבי אלעזר אומר ירדאן בודאן מותר ודאן בספקן וספקן בודאן וספקן בספקן אסור יואלו הן ספקן שמוקי ואסופי ובותי ^(י) ואמר רב יהודה אמר רב הלכה כר' אלעזר כי אמריהה קמיה דשמואל אמר לי הלל שנה עשרה יוחסין עלו מבבל כהני לויי וישראלי חללי גירי חרורי ממזורי נתיני שתוקי ואסופי וכולן מותרין לבא זה בזה ואת אמרת הלכה כרבי אלעזר אביי סבר לה כשמואל דאמר הלכה כהלל ומוקי לה רבי אליעזר בן יעקב אליבא דהלכתא כי היכי דלא תקשי הלכתא אהלכתא רבא סבר לה כרב דאמר הלכה כר' אלעזר ומוקי לה לדרכי אליעזר בן יעקב אליבא דהלכתא כי היכי דלא תקשי הלכתא

בעשרה יוחסין (קידושין דף עג, ושם) גבי הא דאמר רבא דצר תורה כו' שמוקי כשר אלא מעתה שמוקי שמוקית לא ישא לאו משום דלרבא שרי שמוקי בשמוקית אלא משום דגם אליבא דרבנן אמר רבא מילתיה דהתם להכי פריך דלרבנן נמי שמוקי שמוקית לא ישא:

‏

עין משפט ונר מצוה

ב א ב מיי פ"ח מהל' גירושין הלכה כח סמנ' עשין ז טוש"ע אי"ע סימן יג סעיף ז:

בא ג מיי פ"ח מהלכות יבום הלכה כג סמנ' לאוין קיח טוש"ע שם סימן ד סעיף כה וסימן קסד סעיף ו:

בב ד מיי פט"ו מהל' איסורי ביאה הלכה כח סמנ' שם טוש"ע שם סימן ד סעיף כד: **בג** ה מיי שם וטוש"ע שם סעיף לו וסעיף לא:

‏

מוסף רש"י

באורתא אמר רבא הכי, כדקאמרת דלחת זו ואחת זו חוללת, ובצפרא הדר ביה, ואמר אשת כהן אינה חוללת (שבת קלז:), א"ל, רב משמישא לתינא (שם: רב שריבא דרבינא דפי תגריסא בגין שם), שריתו, כלל חליטה ועבדיהו דלרבנן שמעון, יהא רעוא דתשתרו אף תרבא, דמשנין חלל צאמיה (שם), ודאן בודאן מותר, כגון ממזרים צמתיס (קדושין טז:), ודאן בספיין, כגון ממזרי וגמיני בשמוקי ואסופי (שם), שמוקי ואסופי, בממזרי וגמיני (שם), ספיין בספיין, שמוקי בשמוקית, אסופי באסופית (שם), אסופי בשמוקית (שם), אסור, שמה זה כשר וזה פסול (שם), וברותי, צגמ', תפרש מאי ספקייהו, ויחסיס אותם שהשיב מחבירי בערי שמורון, דנכמיי (תלמיס ב יז) ויצא מלך אשור מבבל ומכותה וגו' ועל שם שתיאסם מכותה נקראו כותים ונתגיירו מאימת האריות דכתיבי (שם) וישלח י' צהס את האריות וגו' (קדושין שם), הלל שבה, משנה חמת צברייתא עשרה יוחסין כו' וכל האסורין שבהס מותרין (כל זה צוה (שם עה).

יחודי